

kenbaar. Daar ik de familie op de mogelijkheid dat deze dochter pokken krijgen zou gewezen had, en de ouders hun kind beslist niet in het ziekenhuis opgenomen wenschten, was, uit voorzorg, in allerijl een leegstaande kamer in de buurt betrokken. Het meisje maakte aldaar een niet zware pokziekte door. Alle huisgenooten bleven verschoond; alleen een knecht die tijdens mijn entbezoek aan de familie brood rondbracht, en zich verder aan de inenting onttrok, werd een veertiental dagen later aangetast.

U dankende voor de plaatsing, hoogachtend,

Rotterdam, 26 Mei 1903.

Uw Dw.

C. GROENEWEGEN.

Geachte Redactie!

Met belangstelling heb ik het Rapport der Commissie voor de herziening van de wet op de besmettelijke ziekten gelezen en herlezen, en de menigte van indrukken, welke die lezing bij mij opwekte, noopt mij te trachten daaraan uiting te geven. Ik hoop door de Commissie te zullen worden gerekend tot de „welwillende beoordeelaars”, maar ik kan helaas haar omvangrijken arbeid niet loven; mijn totaal indruk is: niet dankbaar en niet voldaan.

In de eerste plaats lijkt mij een principiële fout, dat de commissie haar meening heeft neergelegd in een wetsontwerp, en dat om twee redenen. De minst belangrijke is deze, dat daardoor de behandeling van deze *werkelijk* urgente kwestie in de a. s. Algemeene Vergadering feitelijk onmogelijk wordt. Hoe zullen wij toch in een enkel uur een ontwerp afdoen, waarvoor de Tweede Kamer, en dan na een zorgvuldige schriftelijke voorbereiding, misschien dagen noodig zou hebben.

Maar vooral is de aanbieding van het Rapport in dezen vorm een fout, omdat de Maatschappij zich zodoende begeeft op een terrein, waar zij niet behoort, waarop zij slechts diletantenwerk van inferieure kwaliteit kan leveren, en blijkens den inhoud van dit rapport ook nu zal leveren. Reeds nu kan het ontwerp, zooals het door de Commissie is geredigeerd een ernstige kritiek niet doorstaan, hoe zal het er dan uit een oogpunt van wets-techniek uitzien, wanneer wij op 13 Juli parlementje gaan spelen, en door amendementen trachten onze persoonlijke meeningen in het ontwerp opgenomen te krijgen? Ik vrees, dat gerechtvaardigde spot het loon voor onzen arbeid zal zijn, en dat wij juist het tegendeel bereiken van wat wij beoogen: gehoor te krijgen bij de Regeering voor onze wenschen in zake wettelijke beteugeling van besmettelijke ziekten.

Het ligt voor de hand, dat ik dus niet aan het verzoek der Commissie zal voldoen, mijn opmerkingen te formuleeren in „artikelen”. M. i. bestaat voor ons alleen dan kans op succes bij ons streven, wanneer wij onmiddellijk afstand doen van het plan, om aan de Regeering een wetsontwerp aan te bieden. Wij zullen moeten volstaan met uiting te geven aan onze „wenschen”. De Commissie vreest, dat wenschen gemakkelijk ter zijde worden gesteld, omdat zij op allerlei manieren moeten worden getoetst aan de praktijk. Maar is dat misschien niet het geval met wetsartikelen? M. i. in minstens

even sterke mate, en de praktijk, waaraan *zij* moeten worden getoetst is een ons, qua medici, totaal onbekende. Waar blijft zóó het „prestige der Maatschappij”, dat helaas veel te vaak in het geding wordt gebracht?

Wanneer ik zal trachten de „wenschen” der Commissie nader onder de oogen te zien, dan geraak ik verward in de groote hoeveelheid feiten, in bonte verscheidenheid voor ons gedemonstreerd. Zoo aangenaam als het Rapport zich laat lezen, zoo suggestief als de sierlijke wendingen op den lezer mogen inwerken, even moeilijk is het een houvast te krijgen, en het rapport op den voet te volgen, de hoofdzaak van de onderdeelen te scheiden. Daarin ligt de tweede reden voor mijn ongunstigen eindindruk. Wat wij noodig hadden was een overzicht, uitlopende op conclusies, op stellingen, die voor debat vatbaar zouden zijn, en die een richtsnoer konden zijn bij de behandeling. Zal *dit* Rapport de grondslag der discussies zijn, dan komen wij er nooit uit, en dan vrees ik, dat, als bijkomend bezwaar, wij voor 13 en 14 Juli alle feestelijkheden wel van het programma kunnen schrappen. Wel neigt o. a. collega SLINGENBERG naar een dergelijke opvatting der zaak, maar het gaat toch niet aan zóó onvoorbereid de recipieerende afdeeling, d. i. op Maandagnamiddag de Afdeeling Twenthe, in de eerste plaats, de overige leden der Maatschappij in de tweede plaats te — ik weet geen beter uitdrukking — te dupeeren. Wil men de inrichting der Algemeene Vergadering wijzigen, die vraag is voor debat vatbaar (zou niet iemand daarvan nog een urgentie-voorstel kunnen maken?); maar dat mag niet op dit oogenblik, nu alle voorbereidingen reeds zijn getroffen. Blijkt de agenda overvuld, en dat zal wel blijken, dan is de eenige uitweg; sommige punten te verdagen, niet tot de volgende gewone jaarlijksche, maar tot een buitengewone Algemeene Vergadering.

De vragen, die zich de Commissie heeft gesteld, en waarop zij een antwoord heeft gegeven, zijn niet als zoodanig in het Rapport genoemd, en dus waarschijnlijk niet alle op te sporen. Toch zou een grondig overzicht alleen daardoor mogelijk zijn geworden, en ook zouden de aanwijzingen tot onmiskenbaar belangrijke verbeteringen dan beter op den voorgrond zijn getreden. Die verbeteringen zijn, dunkt mij, het voorstel om het aantal ziekten, waarop de wet betrekking heeft, belangrijk uit te breiden, en het voornemen om niet voor alle ziekten naar een eenvormig schema dezelfde maatregelen te treffen.

De invloed van persoonlijke sympatniën op de keuze der op te nemen ziekten is echter nog al merkbaar. De motiveering van het niet opnemen van lepra, tuberculose en febris puerperalis schijnt mij althans niet afdoende. Juist omdat niet meer de hoofdzaak van de poging tot bestrijding zal liggen in het kenmerken, is er alle reden om *wel* verplichte aangifte ook van die ziekten te eischen. De bewering dat bestrijding van tuberculose en van febris puerperalis moet worden gezocht in algemeen hygiënische maatregelen en in opvoeding van het publiek is wel zeer juist, maar geldt dezelfde bewering niet voor tal van andere ziekten, welke de Commissie *wel* in de wet wil opnemen? En waar met instemming de woorden van STRAUB: „Vele

gevaren verliezen een groot deel van hun ernst, wanneer men ze kent" worden aangehaald, waar het geldt trachoom, daar kunnen die woorden ook van toepassing worden geacht voor die andere infectieziekten. En zeer zeker zal men van die ziekten kunnen zeggen: De ernst der gevaren is niet te beoordeelen vóór men den omvang der ziekte kent. „Verplichte aangifte" van tuberculose verdient niet den spot, welken de Commissie haar op blz. 1200—1202 toebedeelt.

Dat de mazelen weer in de wet worden opgenomen draagt mijn goedkeuring weg. Mits men niet weer vervalte in de fout van de wet van 4 Dec. 1872 *Staatsblad* n°. 134, en zich tevreden stelt met schoolverbod en kenmerken der woning. Duidelijk is gebleken, dat door die maatregelen de mazelen zich nimmer hebben laten storen in haar uitbreiding; ze weer in eere te herstellen, wegens een uitbreiding der z'ekte, die in geen deele in verband is te brengen met haar verwijdering uit de wet, is dwaasheid.

Het verwondert mij, dat, niet alleen ten opzichte van mazelen, maar vooral ook met het oog op diphtherie, roodvonk, kinkhoest en besmettelijke oog-, huid- en haarziekten, het Rapport geheel zwijgt over deskundig schooltoezicht, over instelling van het zoo gewenschte instituut der schoolartsen. Zoo ergens, dan was de bespreking daarvan hier op haar plaats.

Tot de maatregelen ter beteugeling van de uitbreiding van besmettelijke ziekten behoort ook de desinfectie. Wij weten allen hoe treurig het daarmee in de meeste gevallen in de praktijk is gesteld. Reeds lang is er op aangedrongen de desinfectie te maken tot een rijkszaak, en wij mogen hopen te dien opzichte op den goeden weg te zijn, nu de Regeering blijkens de Memorie van Antwoord op de suppletoire begrooting van Hoofdstuk V deze vraag gesteld heeft in handen van den Centralen Gezondheidsraad. Het Rapport van de Commissie gaat tegen dat streven lijnrecht in, door de kosten der ontsmetting te willen brengen ten laste van de gemeenten. Daartegen dient krachtig geprotesteerd; het zou zeer te bejammeren zijn, wanneer in dien zin een adres van onze Maatschappij naar de Regeering ging.

Verschillende punten heb ik nog aangestreept, de ruimte laat niet toe ze alle op te noemen; ik vermoed, dat ik genoeg genoemd heb om mijn ongunstigen indruk te motiveeren. Ik kan ten overvloede nog wijzen op de fout die de commissie maakt, waar zij nog steeds spreekt van „geneeskundig staats-toezicht" (blz. 1198) en van „geneeskundige" ambtenaren (blz. 1199), op de nonchalance, waarmee de commissie elken anderen infectieweg voor febris typhoïdea dan dien door *drinkwater* negeert (blz. 1205), op de verdediging van de houding van den geneeskundige, die zich plaatst boven de wet, door bepaalde ziekten niet aan te geven (blz. 1207), op het negeeren van soms ernstig besmettingsgevaar bij dysenterie (blz. 1210), op het onveranderd laten van den eisch, dat een geneeskundige moet verklaren, dat het gevaar van besmetting geweken is (art. 7, blz. 1212 en art. 12, blz. 1213), op de dooreenmenging van adviezen van den behandelenden geneeskundige en van den gemeente-geneeskundige, (art. 22, blz. 1217), enz. enz.

Ik hoop, dat de Commissie haar werk nog zal willen herzien, en ons nog wil geven een extract van haar Rapport, bestaande in een serie „wensen", geformuleerd in conclusies of stellingen voor debat vatbaar.

Zoo mogelijk moeten de verschillende onderwerpen op 13 of 14 Juli behandeld worden. Ik vrees, dat zulks onmogelijk zal blijken. Wij hebben toch niet minder dan drie „grootē” onderwerpen: de herziening van onze statuten en reglementen, het nog te verwachten verslag van het Hoofdbestuur in zake onze houding tegenover de Rijksverzekeringsbank en het Rapport in zake besmettelijke ziekten. Daarbij tal van voorstellen, die aanleiding tot discussie kunnen geven, waaronder de voorstellen van DIEREN-Oldambt zeker nog al wat tijd zullen vereischen. Mocht mijn vrees bewaarheid worden, dan zal ik de wenschelijkheid overwegen om op de vergadering voor te stellen een deel der punten te verdagen tot een buitengewone algemeene vergadering.

Zwolle, 30 Mei 1903.

G. OOSTERBAAN.

Oosterend bij Sneek, 27 Mei 1903.

Geachte Redactie!

Tot mijn spijt moet ik U tegenspreken naar aanleiding van het berichtje in uw nummer van 23 Mei over de Provinciale Friesche Vereeniging „Het Groene Kruis”.

Aangesloten zijn thans 12 plaatselijke vereenigingen, niet aangesloten minstens 13, hierbij gerekend de reeds vóór de Groene-Kruis-beweging opgerichte vereenigingen voor ziekenverpleging te Sneek en Heerenveen. Vooral het feit, dat de groote vereenigingen als Leeuwarden en Bergum (met resp. 700 en 1100 leden) nog niet medewerken, is ons een teleurstelling geweest.

Eigenaardig is dat slechts twee stedelijke vereenigingen, Franeker en Dokkum, zich aansloten; die van Harlingen, Workum en de drie straks genoemde aarzelen nog.

Een opmerking moet mij nog van het hart: waarom werken niet *alle medici* mede in deze zoo heilzame zaak?

Opmerkelijk is, zegt Dr. BUNING in zijn „Sociale Geneeskunde”, dat aan een vereeniging als „Het Groene Kruis” door de praktizeerende medici over het algemeen te weinig aandacht wordt geschonken. De woorden, door de kranige commissie voor de herziening van „de wet op de besmettelijke ziekten” tot de geneeskundigen gericht op blz. 12.2 van bovengenoemd nummer van uw *Tijdschrift* zijn waard door alle collega's gelezen en niet *vergeten* te worden!

Hoogachtend,

Uw Dw. collega.

P. DE VRIES J.ZN., *Secretaris van het Hoofdbestuur.*

N. Tonge, 27 Mei 1903.

AAN DE COMMISSIE VOOR DE HERZIENING DER „WET OP
DE BESMETTELIJKE ZIEKTEN”.

Aan het einde der Memorie van Toelichting van het ontwerp: vaccinatie-wet, werd ik onaangenaam getroffen door de uitdrukking „immoreelen zijdelingschen vaccinatiedwang”.